

FRAMGÅNGSTEOLOGI OCH TROSRÖRELSE

Framgångsteologi som ofta praktiseras i tro och liv av Trosrörelsen (Word of Faith) har fått kritik från många inom den kristna kyrkan på grund av dess fokus på materiell rikedom och hälsa som tecken på Guds välsignelse. Kritiker menar att detta budskap kan leda till en ytlig och självisk tro, där Gud ses som en automat för att få vad man vill ha, snarare än en relation med en kärleksfull och helig Gud. Här är några av de vanligaste invändningarna:

- **Materialism**
Denna teologi fokuserar starkt på materiell rikedom, vilket kan leda till att andliga värden och Jesu lära om fattigdom och ödmjukhet fördunklas.
- **Missbruk av tro**
Förespråkarna lär ut att tro kan användas som ett redskap för att få materiella och fysiska fördelar, vilket ses som ett missbruk av den sanna betydelsen av tro.
- **Teologisk obalans**
Kritiker menar att dessa läror ger en obalanserad bild av Gud och kristen tro, där lidande och svårigheter inte ges samma vikt som i den klassiska kristna läran.
- **Falska förhoppningar**
Det finns oro för att predikandet om garanterad hälsa och rikedom kan leda till att människor känner sig övergivna av Gud när de inte upplever dessa välsignelser.

Några kända förespråkare för framgångsteologi

Kenneth Copeland, Joel Osteen, Creflo Dollar, Benny Hinn, Joyce Meyer, Kenneth Hagin, Joseph Prince David Yonggi Cho, m.fl.

Dessa pastorer har bidragit till att sprida framgångsteologin (och även Trosrörelsen) globalt och har influerat många troende genom sina respektive rörelser och kyrkor. Deras läror har dock också mött betydande motstånd från traditionella kristna kyrkor, som ifrågasätter deras fokus på materiell framgång som en del av den kristna tron.

Framgångsteologi och trosrörelse i Sverige

- **Södermalmskyrkan (WAO Church), Stockholm, m.fl platser.**
Kyrkan grundades redan 1929 och hette Södermalms Fria Församling fram till 1999. 1976 genomgick man en stor förändring och blev en del av den karismatiska rörelsen i och med att Bror Spetz blev pastor.
Sedan han 1982 bjöd in Ulf Ekman att hålla en predikoserie i kyrkan har församlingen spelat en betydande roll i att sprida framgångsteologin i Sverige och man har under åren haft nära kopplingar till olika internationella ledare inom rörelsen. Församlingen driver även en kristen grundskola och har missionsverksamhet i Indien.
Från och med 2019 heter kyrkan WAO Church och har flera församlingsplanteringar i landet. Innan sin död 2007 utsåg Bror Spetz Lennart och Carolina Torebring som efterträdare. De lär fortsatt ut viss framgångsteologi i kombination med G12-modellen som Bror Spetz introducerade 2003.
G12 (Government of 12), som är en strategi för kyrkans tillväxt och ledarskap baserat på smågrupper, har sitt ursprung i en påstådd "gudomlig vision" som gavs César Castellanos i Colombia. César hade dessförinnan tagit intryck av David Yonggi Cho i Korea, känd för sin framgångsteologi och stora megakyrka, Yoido Full Gospel Church vars teologi har haft en stor påverkan globalt. Bror Spetz påverkan av både framgångsteologi och G12-visionen har fram

till idag kommit att prägla Södermalmskyrkans/WAO Churchs undervisning där tonvikten ligger på framgång och andligt ledarskap.

- **Livets Ord, Uppsala, m.fl. platser**

Ulf Ekman, som nämnts ovan, var initialt präst i Svenska Kyrkan, men efter en utbildning på Kenneth Hagins Rhema Bible training Center i USA, ändrade han inriktning, blev karismatisk pastor och har sedan dess varit en av de mest inflytelserika figurerna inom trosrörelsen i Sverige.

1982, efter hemkomsten från utbildningen i USA, fick Ulf Ekman möjlighet att i Södermalmskyrkan introducera de nya framgångsteologiska lärorna han tillägnat sig. Året därpå grundade han och hans fru Birgitta den egna församlingen Livets ord i Uppsala. Denna församling fick under 80 och 90-talen stor negativ medial uppmärksamhet då rörelsen kritiserades hårt från både sekulärt och kristet håll. Många attraherades av församlingen, men andra vittnade om en osund andlig miljö och församlingen fick en sektstämpel. Med åren lugnade sig stormarna och även församlingen mognade, men har fortsatt varit kontroversiell i vissa läror. Livets ord har varit den mest kända församlingen i Sverige när det gäller att sprida framgångsteologin och har påverkat många andra församlingar både i Sverige och utomlands. Församlingen har dotterkyrkor i Jönköping och Göteborg, men bedriver även ett omfattande internationellt missionsarbete, främst i f.d. Sovjetunionen. Man bedriver grundskola, gymnasium och bibelskolor på olika nivåer, har mediebolag, bokförlag och ger ut olika tidskrifter, bland annat dagstidningen "Världen idag".

2013 blev Joakim Lundqvist förste pastor efter det att Ulf Ekman konverterat till katolska kyrkan. Från 2022 är Jan Blom förste pastor i Uppsala. Församlingen lär fortsatt ut viss framgångsteologi, men säger sig idag ha tagit avstånd från vissa läror som JDS.

- **Hillsong Church, Stockholm, m.fl. platser**

Hillsong i Sverige är en del av den globala Hillsong-rörelsen, en australiensisk megakyrka grundad 1983 av Brian och Bobbie Houston. 2006 grundade Andreas och Lina Nielsen Passion Church på uppdrag av Hillsongs huvudpastor Brian Houston.

Andreas hade tidigare varit en av pastorerna i Karisma Center, som likt Hillsong attraherade främst unga genom sin moderna stil. Stockholmsförsamlingen fick dock mycket negativ kritik och anklagades för sekttendenser. På grund av illa hanterad ekonomi gick Karisma center slutligen i konkurs 2005.

2009 anslöts Andreas nya Passion church till den globala Hillsong-rörelsen och blev Hillsong Stockholm. Sedan dess har flera frikyrkliga församlingar i Sverige anslutits till Hillsong. Även Hillsong-rörelsen har varit kontroversiell i vissa frågor och har fått en del negativ medial kritik, inte minst i samband med skandaler i moderkyrkan som ledde till att Brian Houston valde att avgå 2022. Hillsong har ofta associerats med moderna uttryck för framgångsteologin.

- **Arken, Kungsängen**

Arken grundades 1986 av Linda och Gunnar Bergling och leds av Linda. Församlingen bedriver ett helandecenter, en bibelskola, missionsarbete och utbildar nya ledare. Även Arken ses som en betydande aktör inom trosrörelsen med inslag av framgångsteologi.

Denna lista är inte uttömmande, men den ger en bild av några av de mest framträdande förespråkarna och deras församlingar där framgångsteologin har haft stort inflytande. Församlingar som har inslag av framgångsteologi i sin undervisning är ofta anslutna till trosrörelsen, men inte alltid. Tendenser kan ses även i andra sammanhang, i stort sett uteslutande inom frikyrkligheten. Det är inte ovanligt att vissa t.ex. pingstförsamlingar har tendenser till denna typ av teologi.

Specifika läror som utmärker framgångsteologin

Inom framgångsteologin finns det flera specifika läror som är utmärkande och skiljer sig från klassisk kristen tro. Här är några av de mest framträdande:

(Bibeln under varje punkt används ofta för att visa att läroarna inom framgångsteologin och trosrörelsen inte stämmer överens med klassisk kristen doktrin.)

1) JDS-läran (Jesus Died Spiritually)

Denna lära hävdar att Jesus inte bara dog fysiskt utan också andligt, och att han led i helvetet innan han uppstod. Detta anses vara kontroversiellt och avvikande från traditionell kristen doktrin.

- **Lukasevangeliet 23:46** Fader, i dina händer överlämnar jag min ande.

Detta visar att Jesus inte led i helvetet utan överlämnade sin ande till Fadern.

- **Johannesevangeliet 19:30** Det är fullbordat.

Jesus förklarade sitt försoningsverk fullbordat på korset.

2) Faith as a force

Denna lära betonar att tro är en slags andlig kraft eller lag som kan användas för att få specifika resultat, såsom helande eller materiell framgång. Man menar att ord som uttalas i tro har makt att skapa verklighet.

- **Första Korintherbrevet 13:2** Och om jag har all tro så att jag kan förflytta berg men inte har kärlek, så är jag ingenting.

Detta betonar kärlekens överlägsenhet över tro som en kraft.

- **Andra Korintherbrevet 4:7** Vi har denna skatt i lerkärl för att den väldiga kraften ska vara Guds och inte komma från oss.

Tro är beroende av Guds kraft, inte en egen inneboende kraft.

3) Health and wealth

Framgångsteologin hävdar att det är Guds vilja att alla troende ska vara friska och rika. Förespråkare menar att genom att ha tillräcklig tro och genom att följa specifika andliga principer kan man leva i överflöd.

- **Filipperbrevet 4:11** Jag har lärt mig att vara nöjd med det jag har.

Paulus betonar tillfredsställelse oavsett omständigheter.

- **Johannesevangeliet 18:36** Mitt rike är inte av denna världen.

Jesus gör klart att hans rike inte är fokuserat på jordisk rikedom.

4) Positive confession

Denna lära går ut på att genom att tala positiva och trosfyllda ord kan man manifestera positiva omständigheter i sitt liv. Negativa bekännelser anses å andra sidan kunna leda till negativa utfall.

- **Första Johannesbrevet 1:9** Om vi bekänner våra synder är han trofast och rättfärdig så att han förlåter oss synderna och renar oss från all orättfärdighet.

Bekännelse handlar om att erkänna våra synder, inte bara att tala positivt.

- **Ordspråksboken 3:5** Förtrösta på Herren av hela ditt hjärta och lita inte till ditt eget förstånd.

Positiv bekännelse kan ibland leda till att man litar mer på egna ord än på Gud.

5) **Seed faith**

Detta är idén att ge ekonomiska gåvor eller donationer till kyrkan eller predikanter kommer att resultera i multiplicerade välsignelser från Gud, både ekonomiska och andliga.

- **Andra Korinthierbrevet 9:7** Var och en ge som han har beslutat i sitt hjärta, inte med olust eller tvång. Gud älskar en glad givare.

Givande bör ske av fri vilja, inte med löfte om ekonomisk avkastning.

- **Lukasevangeliet 12:15** Se upp för alla slags girighet! En människas liv beror inte av överflöd på ägodelar.

6) **Name it and claim it**

Läran innebär att troende kan "namnge" vad de vill ha (såsom hälsa, rikedom, framgång) och "kräva" det från Gud med tron att det kommer att ske.

- **Matteusevangeliet 6:33** Men först sök hans rike och hans rättfärdighet, så ska ni få allt det andra också.

Fokus bör vara på Guds rike, inte på materiella önskingar.

- **Första Johannesbrevet 5:14** I detta vet vi att vi har fått våra böner uppfyllda, att vi ber enligt hans vilja.

Våra böner bör vara i linje med Guds vilja, inte bara våra egna begär.

7) **Curse of the legal right**

Denna idé föreslår att alla problem i en troendes liv beror på någon form av andlig laglig rätt som djävulen har, och att dessa rättigheter måste identifieras och brytas genom specifika andliga handlingar.

- **Galaterbrevet 3:13** Kristus friköpte oss från lagens förbannelse genom att bli en förbannelse i vårt ställe.

Jesus har redan friköpt oss från alla förbannelser.

- **Romarbrevet 8:1** Så finns nu ingen fördömelse för dem som är i Kristus Jesus.

Troende är fria från all fördömelse och förbannelse genom Jesus.

Dessa läror är ofta föremål för intensiv debatt och kritik, både inom och utanför kristenheten. Kritiker menar att dessa läror kan leda till en obalanserad och ibland skadlig syn på tro och andligt liv.

Nedan följer ytterligare några bibelord som klassiskt kristna kyrkor ofta hänvisar till i polemik mot framgångsteologin

- **Matteusevangeliet 6:19-21** *Samla inte skatter här på jorden, där mal och mask förstör och där tjuvar bryter sig in och stjälar. Samla skatter i himlen, där varken mal eller mask förstör och inga tjuvar bryter sig in och stjälar. Ty där din skatt är, där kommer också ditt hjärta att vara.*
- **1 Timoteus 6:10** Kärleken till pengar är roten till allt ont. Genom att längta efter pengar har många förts bort från tron och vållat sig själva mycket lidande.
- **Filipperbrevet 4:12-13** Jag vet hur man skall leva med knapphet, och jag vet hur man skall leva i överflöd. I allt och i alla förhållanden har jag lärt mig hemligheten att vara mätt och hungrig, att ha överflöd och att lida brist. Jag förmår allting genom honom som gör mig stark.
- **Jakobsbrevet 5:1-3** Och nu, ni rika, gråt och klaga över de olyckor som skall komma över er. Er rikedom har ruttnat, era kläder har malätits. Ert guld och silver har ärgats, och deras rost skall vittna mot er och förtära era kroppar som eld. Ni har samlat skatter i de sista dagarna.

Sammanfattning

Framgångsteologin, ofta associerad med Trosrörelsen, har mött kritik inom kristna kretsar för sitt fokus på materiell rikedom och hälsa som tecken på Guds välsignelse. Kritiker menar att detta kan leda till en ytlig och självisk tro, där Gud ses som en automat för att uppfylla önskningsar. Huvudpunkter i kritiken inkluderar materialism, missbruk av tro, teologisk obalans, och skapandet av falska förhoppningar. Kända förespråkare för denna teologi är bland andra Kenneth Copeland, Joel Osteen och Ulf Ekman. I Sverige har församlingar som Livets Ord och Södermalmskyrkan bidragit till att sprida dessa läror, som betonar materiell framgång och hälsa som centrala element i den kristna tron. Framgångsteologin har flera specifika läror som skiljer sig från klassisk kristen doktrin, inklusive "JDS-läran" och "Name it and claim It." Kritiker använder bibelverser för att påvisa dessa lärors avvikelser från traditionell kristendom.